

Economische ontwikkelingen in Oost-Afrika interessanter dan kabinetsbeleid doet vermoeden

Goed nieuws over Afrika reist altijd langzaam. Vrijwel onopgemerkt zet Oost-Afrika belangrijke stappen. Er is grote dynamiek in de East African Community (EAC) waarin Burundi, Kenia, Oeganda, Rwanda, Tanzania en Zuid-Soedan de regionale economische integratie vormgeven. Door de toetreding van de Democratische Republiek Congo in maart 2022 is er een markt ontstaan van 300 miljoen consumenten en wordt er een verdere impuls gegeven aan de regionale ontwikkeling.

De zeven lidstaten van de EAC onderkennen het belang van buitenlandse handel en investeringen voor hun economische ontwikkeling en plukken daar ook de vruchten

Deze blog is gebaseerd op het boek *Trade and Investment in East Africa* dat 10 oktober verschijnt.

van: Kenia en Tanzania maakten al de stap naar Midden inkomensland in de classificatie van de Wereldbank. In ons boek *Trade and Investment in East Africa* worden deze ontwikkelingen geanalyseerd, knelpunten benoemd en daarbij ook perspectieven geschetst die belangrijk zijn voor het Nederlandse beleid op het gebied van handel en ontwikkeling.

EAC bevordert productiviteit

De EAC is economisch een opvallend succes. Afrika is een lappendeken van elkaar overlappende regionale organisaties voor economische integratie. Voor een deel is dit onvermijdelijk (net als EU-lidstaat Nederland nog steeds specialisatie en grotere intraregionale handel).

Die vruchtbare basis voor specialisatie en een toename van de handel is goed nieuws want de export premium (de hogere productiviteit van internationaal opererende bedrijven) is omvangrijk in de EAC-lidstaten en groter dan in de landen onder de Sahara gemiddeld wordt gevonden. Hogere productiviteit kan worden vertaald in een hoger inkomen per hoofd om zo bij te dragen aan het ontwikkelingsproces. Dit is overigens geen gratis lunch en vereist aanpalend beleid (opleiding, inkomensondersteuning) omdat tegenover de hoogproductieve winnaars ook duidelijk verliezers in laagproductieve sectoren staan.

Uitdagingen

Naast de omgang met verliezers, zijn er nog een aantal belangrijke beleidsuitdagingen, zoals blijkt uit een vijftal case studies in het boek. In veel sectoren, zoals de rijstbouw, zeevisserij en de leerproductie, ontbreken bedrijven en instituties die van belang zijn om zich hoger in de internationale waardeketens te kunnen positioneren. Instituties zijn belangrijk zowel om de kwaliteit van uitvoerproducten te waarborgen als voor onderzoek en ontwikkeling naar productspecifieke verbeteringen.

Artikelen van deze auteur(s)

00:30

Economische ontwikkelingen in Oost-Afrika interessanter dan kabinetsbeleid doet vermoeden

13-04

Hoe de sancties tegen Rusland wel werkend te krijgen

06-04

Het coronaboek dat het Nederlandse beleid nu nodig heeft

27-04

Krimp tijdens de COVID-19 pandemie lijkt mee te vallen

26-03

CBS-duiding 'recordkrimp' is onwetenschappelijk

08-02

Lessen voor de volgende pandemie

18-05

De ontrecte heiligverklaring van Tinbergen

05-10

Student goud waard

Lees alle laatste berichten

De belangrijkste knelpunten voor een verdere ontwikkeling van de handel van en met de EAC worden echter gevormd door vertragingen die aan de grens ontstaan, zowel voor de uitvoer als voor de invoer. Een gravitatie-analyse toont knelpunten die zowel de buitenlandhandel als de binnenhandel van de EAC belemmeren. De uitdagingen zijn het gebrekkige (lucht)havenmanagement en de bureaucratische rompslomp die door het ontbreken van een een-loket-benadering nog verder wordt uitvergroot; in principe zijn dit factoren die zonder een omvangrijk financieel beslag zouden kunnen worden opgelost, maar natuurlijk die wel een cultuuromslag en training vereisen.

Naast handel ook hulp bieden

Voor de nieuwe buitenlandstrategie van het Ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking Doen waar Nederland goed in is biedt Trade and Investment in East Africa diverse aanknopingspunten om het beter te doen. Een belangrijke bevinding is dat handel niet zonder een zekere mate van hulp kan werken: op basis van een empirisch onderzoek voor de Europese handel met de landen uit Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan waarmee Europa een bijzondere ontwikkelingshulp relatie heeft, blijkt handelspromotie alleen tot economische ontwikkeling te leiden als het wordt gecomplementeerd met ontwikkelingshulp.

Alleen al vanuit dit gezichtspunt is het jammer dat de beleidsnotitie geen aandacht besteedt aan de EAC. Er is weliswaar enige aandacht voor een aantal individuele EAC-landen, maar de invalshoek is de al langer bestaande strategie gericht op de Hoorn van Afrika. Zo blijven de kansen die in de EAC liggen buiten beeld van het beleid.

Nederland kan veel betekenen voor de logistieke uitdagingen, in het bijzonder wat betreft het (lucht)havenmanagement, en heeft Afrikaanse beleidmakers bovendien door onze eigen ervaringen van Benelux tot EU veel te bieden bij de verdieping van de economische integratie in de EAC. In de handelsbetrekkingen is sprake van complementariteit en ook grote Nederlandse bedrijven hebben bijvoorbeeld in Tanzania al een voet aan de grond. Die combinatie van Nederlandse sterkten vormt het palet waarmee economische diplomatie richting de EAC krachtiger op de kaart kan worden gezet dan minister Schreinemacher nu doet.